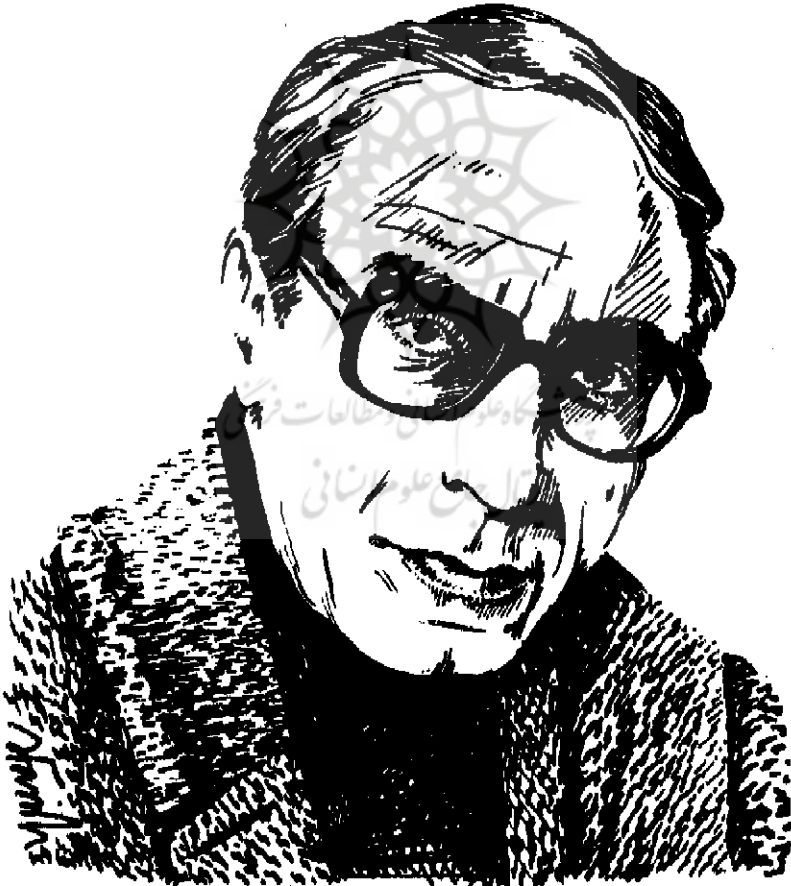

۱۴

...

با کلمه اند

اسماعیل فصیح

نگاهی به زندگی اسماعیل فصیح

دکتر م. ع. بدیع

اسماعیل فصیح در تاریخ دوم اسفندماه سال ۱۳۱۳ هجری شمسی (مطابق با بیست و یکم فوریه سال ۱۹۳۵ میلادی) به دنیا آمد، در تهران، زیر بازارچه درخونگاه، طرفهای چهارراه گلوبندک. زندگی فصیح با جنگها و انقلابهای متعدد کشورش عجین بوده که در زندگی و کارهای او نیز بی شک آثار عمده نهاده‌اند.

فصیح از شش سالگی، از مهرماه ۱۳۲۰ و شروع جمله متفکین در جنگ جهانی دوم به ایران به «مدرسه ابتدائی عنصری» رفت و از پائیز سال ۱۳۲۶ او دوران تحصیلات متوسطه خود را در «دبیرستان رهنما» آغاز و در سال ۱۳۳۲ (اوج انقلاب ملی دکتر محمد مصدق و آشوبهای سال ۱۳۳۱ و حکومت چند روزه احمد قوام السلطنه) با دیپلم «طبیعی» پایان داد.

در آغاز تابستان ۱۳۳۵، فصیح پس از چند سال کار و تدریس و پس انداز، درخونگاه ایران را ترک کرد. از راه استانبول و پاریس به آمریکا پرواز کرد و در (Montana State College) در شهر بوزمن به تحصیل ادامه داد و لیسانس شیمی گرفت. پس از یک سال زندگی در سانفرانسیسکو و ازدواج با دختری اروپائی، طی مسافرتی خاطراتی به ایالت مانتانا بازگشت و طی یک سال از (University of Montana) در شهر میسولا، به اخذ لیسانس ادبیات انگلیسی نائل شد.

پس از یک سال زندگی در واشنگتن دی. سی. و ترازدی عشق و ازدواج ناکام مانده و مرگ همسر، فصیح به ایران، به تهران، به درخونگاه بازگشت، چون مادرش هرگز حاضر نبود «درخونگاه» را ترک کند، و در خونگاه دیگر جای اسماعیل فصیح نبود، پس از یک سال زندگی در تهران، و

اسماعیل فصیح در سه سالگی، تهران ۱۳۱۷ ارباب حسن، پدر اسماعیل فصیح

درگیری با شروع کار ترجمه برای «مؤسسه انتشارات فرانکلین» و شرکت ملی نفت ایران، و آشنائی با عده‌ای از بزرگان اهل قلم آن سالها (صادق چوبک، نجف دریابندری، مهشید امیرشاهی و دکتر غلامحسین ساعدی) فصیح با معرفی نامه‌ای از آقای چوبک که خود آن سالها در شرکت ملی نفت ایران در تهران مشغول بود، در تابستان سال ۱۳۴۲ فصیح به استخدام رسمی شرکت نفت درآمد، و به اهواز که یکی از مراکز مناطق مهم نفت خیز کنسرسیوم (شرکت بین‌المللی ساخته و پرداخته محمد رضا شاه پس از مصدق) بود رفت و در هنرستان صنعتی شرکت نفت به کار همت گماشت.

از آغاز، این سالها، سالهای تنهایی و دل‌مردگی در اهواز بود که فصیح ضمن تدریس و ادامه خواندن اجباری کارهای ادبی (که از بچگی به آن مبتلا شده بود) به کار جدی خلق و نشر داستانهای کوتاه و رمان پرداخت.

اولین رمان فصیح شراب خام (چاپ اول ۱۳۴۷) توسط انتشارات فرانکلین و زیر نظر آقای نجف دریابندری و ویراستاری آقای بهمن فرسی انتشار یافت. در واقع امر، در تاریخ نشر این کتاب فصیح در تهران، او خود در یک سفر مأموریتی پژوهشی شرکت ملی نفت ایران باز در امریکا در دانشگاه میشیگان بود و درجه فوق لیسانس خود را در رشته زبان و ادبیات انگلیسی می‌گرفت. کتاب با علاقه‌ها و دشمنی‌های زیاد مواجه شد که بماند. پس از بازگشت از این سفر مأموریتی پژوهشی، وارد کار تدریس در دانشکده نفت آبادان (Abadan Institute of Technology (A.I.T)) گردید. طی سه سال بعد، فصیح دو کار داستانی عمده در دست داشت: مجموعه داستانهای کوتاه پیوسته

لندن - ۱۳۵۰

آمریکا - ۱۳۳۸ دوران دانشجویی

خاک آشنا (چاپ اول ۱۳۴۹) که توسط انتشارات صفی علیشاه بیرون آمد و البته زمان مهم دل کور (چاپ اول ۱۳۵۱) توسط انتشارات رز. این رمان بلافاصله در همان سال به چاپ دوم رسید ولی با دوری فصیح از تهران این کتاب سیر چندین چاپهای گوناگون و قابل بحث به خود گرفت، که کار به محاکمه قضائی کشید.

مجموعه چهار داستان کوتاه تولد عشق / عقد / مرگ (چاپ اول ۱۳۵۱) توسط انتشارات بابک بیرون آمد و مجموعه داستانهای کوتاه دیدار در هند (چاپ اول ۱۳۵۳) توسط نشر امید.

رمان ماندگار داستان جاوید فصیح، در مایه کیانی آئین زرتشتی پس از شش سال پژوهش و ویراستاری موبد رستم شهزادی، (چاپ اول ۱۳۵۸) توسط انتشارات عظیم امیرکبیر بیرون آمد که تا آن زمان چاپهای جدید شراب خام و عقد و داستانهای دیگر را بیرون داده بود.

طی دو سال اول بلافاصله پس از انقلاب اسلامی ایران فصیح رمان لاله برافروخت را نوشت (که هنوز مراحل «زیر چاپ» را طی می کند)، (پیش نویس این رمان به زبان انگلیسی تحت نام Child Martyrs «بچه های شهید» در مرکز کتب ایرانی دانشگاه آکسفورد زیر نظر دکتر جان گرنی موجود است).

با شروع جنگ تحمیلی ایران و عراق و بسته شدن دانشکده نفت آبادان قدیمی، فصیح در ۴۷ سالگی با سمت استادیار زبان انگلیسی تخصصی مجبور به بازنشستگی گردید. این سال وقوع حوادثی است که باعث بدعت نو و سرعت جدیدی در کارهای فصیح محسوب می شود. رمان ثریا

اهواز - ۱۳۴۲

آمریکا - میشیگان ۱۳۴۷

در اغمما (چاپ اول سال ۱۳۶۲) توسط «نشر نو» بیرون آمد. و مورد توجه شدید و نقاد ایرانیان در کشور و در خارج از کشور و جهان ادب و دنیای سوم قرار گرفت، بطوری که در سال بعد در حالی که چاپ چهارم آن در تهران بیرون می‌آمد، چاپ اول ترجمه انگلیسی آن نیز (سال ۱۹۸۵) توسط Zed Books Ltd. به سردبیری یکی از بزرگترین ناشران ادبیات جهان سوم رابرت مالتنو (Robert Molteno) بیرون آمد که تاکنون در دنیا به ویژه در ایالات متحد فروش چشمگیری داشته، و در فرانسه و آلمان نیز در دست ترجمه است.

رمان درد سیاهوش، که سالها پیش از انقلاب، در تنهایی های جزیره آبادان فصیح نوشته شده بود، در سال ۱۳۶۴، پس از طی مراسم چاپ کتب جدید در اداره نشر وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی توسط انتشارات صفی علیشاه بیرون آمد. رمان بزرگ جنگی زمستان ۶۲ فصیح نیز در پائیز همین سال (۱۳۶۴) توسط «نشر نو» انتشار یافت. ترجمه انگلیسی آن زیر نظر بخش زبان فارسی دانشگاه کلمبیا در نیویورک در شرف چاپ است.

رمان شهباز و جغدان (که آن نیز در سالها قبل از انقلاب اسلامی در آبادان نوشته شده، و فصیح حوصله نشر آن را نیافته بود) (چاپ اول) در سال ۱۳۶۹ توسط انتشارات صفی علیشاه بیرون آمد، و همچنین در همین سال مجموعه داستانهای مربوط به سالهای جنگ نمادهای دشت مشوش توسط همین ناشر.

رمان عظیم و کیانی فرار فروهر پس از سالها پژوهش و ویراستاری توسط مردان اهل

در موزه استاد صنعتی - ۱۳۴۱

موضوع اساطیری ایران، در سال ۱۳۷۲ توسط نشر البرز به چاپ رسید و پس از انتظار پخش که مدت مدیدی (هشت ماه) به طول انجامید، در خرداد سال ۱۳۷۲ انتشار یافت و در مدت کمتر از دو ماه (با تیراژ ۵۵۰۰ نسخه) نایاب و در همین سال چاپ دوم آن منتشر گردید. رمان عرفانی *باده کهن*، که تکان جدیدی برای خوانندگان فصیح در ربع قرن اخیر است، (چاپ اول آن) در اوائل پائیز سال ۱۳۷۳ توسط نشر البرز پخش گردید.

از اسماعیل فصیح ترجمه‌های متعددی نیز انتشار یافته که روشنگر دو زمینه از اشتغال ذهنی او به ادبیات جهانی و همچنین به علم جدید تحلیل رفتار متقابل روانشناختی و حالت‌های شخصیتی فرد منعکس می‌سازد، علمی که امروزه تحت نام (Transactional Analysis) یا (TA) در رشته‌های بسیار گوناگون روانشناسی، روان‌درمانی، آموزش، مدیریت، و بازسازی شخصیت در جهان کاربردهای متعدد و مؤثر دارد. این رشته از ترجمه‌های فصیح از لحاظ فروش و تعداد متعدد چاپ فوق‌العاده چشمگیر بوده است. از لحاظ نگاه تاریخی به ترجمه‌های فصیح در ادبیات جهانی، مجموعه داستانهای استادان داستان (چاپ اول ۱۳۵۳) است که شامل سی داستان کوتاه از نویسندگان شهر جهان ترجمه و انتخاب و بصورت ناشر مترجم انتشار یافت و اکنون بصورت چاپ پنجم توسط نشر البرز بیرون آمده است، قابل توجه است. مشهورترین، و بطور معجزه‌آسانی پرفروش‌ترین «ترجمه‌های» فصیح وضعیت آخر (I'm Ok, You're Ok) (چاپ اول ۱۳۶۱) نوشته دکتر تامس آ. هریس در سال ۱۳۶۱ می‌باشد، (اکنون در چاپ دوازدهم)، بازیها (Games Pople)

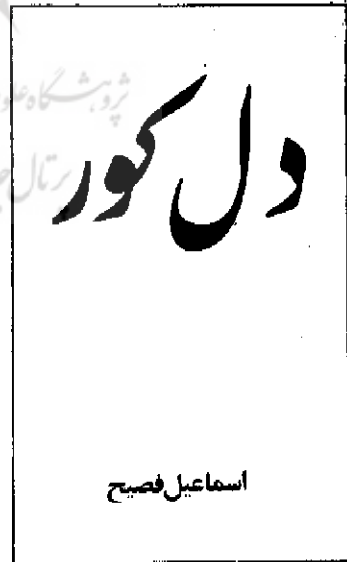
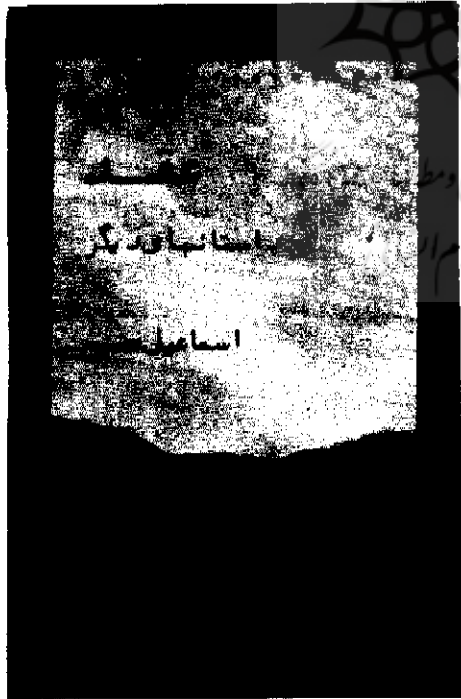
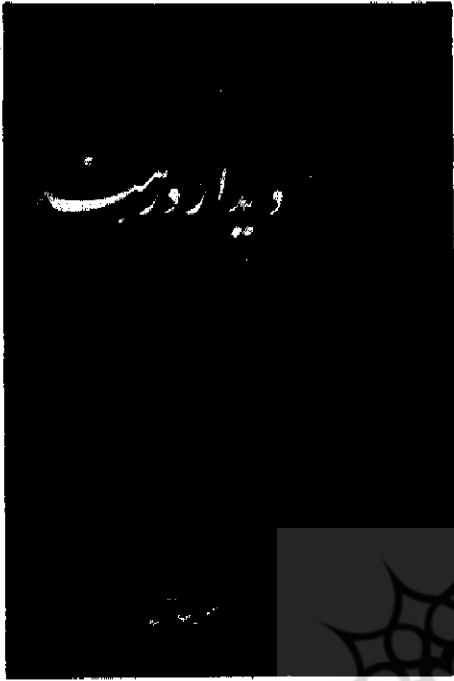

در کنار مزار حافظ - ۱۳۴۸

Play) نوشته دکتر اریک برن (چاپ اول ۱۳۶۲) (اکنون در چاپ ششم)، و ماندن در وضعیت آخر (Staying OK) نوشته خانم دکتر امی بی. هریس و دکتر تامس آ. هریس (چاپ اول ۱۳۶۵) (اکنون در چاپ هشتم) مورد توجه شایان‌اند. کتاب خودشناسی به روش یونگ (Self-discovery, the Yungian Way) نوشته دکتر مایکل دانیلز (چاپ اول ۱۳۷۲) توسط نشر فاخته انتشار یافت.

در عالم ادبیات جهانی، علاوه بر استادان داستان، دو کار عظیم از فصیح اخیراً توسط نشر البرز انتشار یافته است: کتاب رستم‌نامه (The Book of Rستم) نوشته پروفسور ام. ویلمونت - باکستون است که شامل داستانهای جاودانی شاهنامه فردوسی بصورت داستانهای کوتاه و پیوسته بی‌نظیری می‌باشد، که در دو سه دهه اول قرن اخیر در انگلستان بارها به چاپ رسید و مورد علاقه جوانان انگلیسی زبان جهان قرار گرفته و اکنون نیز جزو کتب ادبیات کلاسیک جهان در غرب است؛ و نهایتاً کتاب شکسپیر است. که شامل زندگینامه، مقدمه‌ای بر کل آثار شکسپیر و همچنین چکیده کلیه سی و هفت نمایشنامه‌های کم‌دی، تاریخی، و تراژدی اوست. علاوه بر ترجمه جدید و دقیق‌تری از هملت بزرگترین اثر ویلیام شکسپیر.

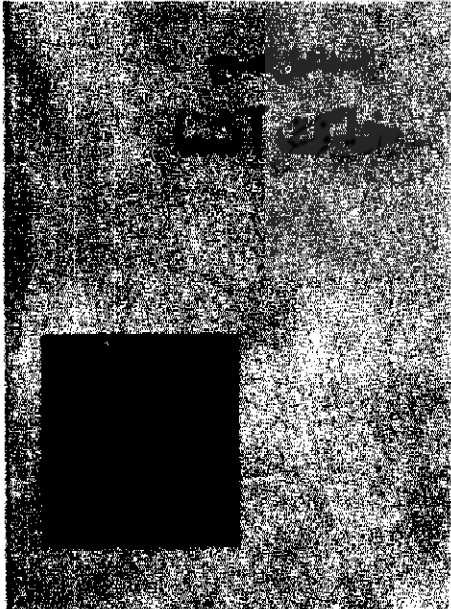
اسماعیل فصیح

داستان جاوید

اسماعیل فصیح
دل کور

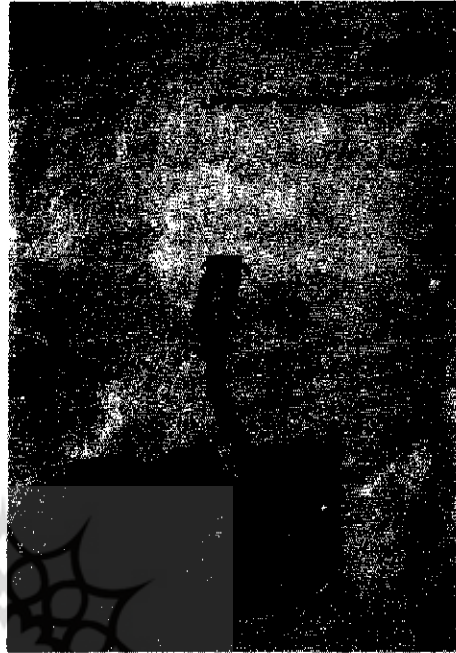
۲۰۵

اسماعیل فصیح
گزیده داستانها

اسماعیل فصیح
دل کور

۲۰۶

استادان داستان

(مجموعه‌ای از بهترین داستان‌ها)

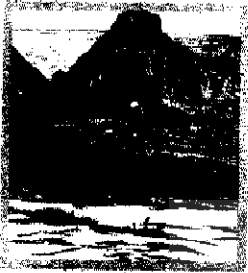
ترجمه و انتخاب
اسماعیل فصیح

اسماعیل فصیح
زمستان ۶۲

اسماعیل فصیح
فرار فروهر

بزرگساز

اسماعیل فصیح

نامه‌ای به دنیا

اسماعیل فصیح
درد سیلانش

